

Sygn. akt I CSK 2517/22

POSTANOWIENIE

Dnia 11 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku R. J.
z udziałem A. J.
o podział majątku wspólnego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 października 2021 r., sygn. akt IV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki postępowania A. J. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z 21 października 2021 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Zdaniem skarżącej w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytanie: czy w świetle art. 43 § 2 zd. 1 k.r.o. ważne powody uzasadniające ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym mogą mieć miejsce już po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej.

Sformułowana przez skarżącą wątpliwość na tle wskazanego przepisu nie odpowiada założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Problematyka dotycząca przesłanki ważnych powodów uzasadniających ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym była przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego. Nie budzi wątpliwości, że zastosowanie art. 43 § 2 k.r.o. możliwe jest wyjątkowo dopiero wówczas, gdy małżonek, przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównych udziałów, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynia się do

powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych. Wyjaśniono, że ocena ważnych powodów ustalenia nierównych udziałów powinna być w tym zakresie kompleksowa, wobec czego należy mieć na względzie całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej. (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 maja 2020 r., IV CSK 474/19; z 8 lutego 2018 r., II CNP 11/17). Treść przepisu jednoznacznie przy tym wskazuje, że nie może w nim chodzić o sytuacje zaistniałe już po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, gdyż w tym czasie nie można już mówić o nieprzyczynianiu się do powstania dorobku. Nie zachodzi zatem potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie. Sformułowana przez skarżącą kwestia nie charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz jest osadzona w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżąca, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji, który w okolicznościach sprawy uznał, że skarżąca nie wykazała zasadności swojego żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, akcentując, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, by którekolwiek z małżonków w sposób rażący lub uporczywy nie przyczyniało się do powstania majątku, stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych. W istocie skarżąca nie formułuje wątpliwości na tle określonych przepisów, a kwestionuje ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. Nie rozstrzygnięto o kosztach postępowania kasacyjnego, albowiem zgodnie z art. 108 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. postanowienia o kosztach postępowania powinny zapadać dopiero w orzeczeniach kończących. Wyroki (postanowienia w postępowaniu nieprocesowym) wstępne, częściowe, wyroki (postanowienia) sądu drugiej instancji i Sądu Najwyższego oddalające apelacje i skargi kasacyjne od takich wyroków (postanowień) nie mogą zawierać rozstrzygnięcia o kosztach postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2010 r., I CZ 118/10; z 23 września 2020 r., IV CSK 410/19).

